

รายงานการเดินทางไปราชการ ณ สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์

๑ ชื่อโครงการ กิจกรรมการเดินทางไปราชการสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ เพื่อการเจรจาและหารือการจัดนิทรรศการพิเศษส่งเสริมความร่วมมือด้านวัฒนธรรม ไทย – สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์

๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีในมิติทางวัฒนธรรมระหว่างองค์กรทางด้านมรดกศิลปวัฒนธรรมของไทยและอียิปต์

๒. เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรมภายในประเทศ ทั้งจากชาวไทยและต่างชาติโดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียน

๓. เพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิทยาการพิพิธภัณฑ์และวัฒนธรรม ระหว่างสองประเทศ

๓ กำหนดการ ระหว่างวันที่ ๑๘-๒๒ มีนาคม ๒๕๖๘ (รวมวันเดินทางไป-กลับ) (เอกสารแนบ)

๔ สถานที่ สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์

๕ หน่วยงานผู้จัด กรมศิลปากร

๖ หน่วยงานสนับสนุน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงไคโร

๗ กิจกรรม การสำรวจ คัดเลือกโบราณวัตถุสำหรับการจัดนิทรรศการในประเทศไทย ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอารยธรรมอียิปต์ (The National Museum of Egyptian Civilization) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอียิปต์ (The Egyptian Museum in Cairo) พิพิธภัณฑ์แกรนด์อียิปต์ (The Grand Egyptian Museum) และการประชุมกับเลขาธิการใหญ่สภาโบราณวัตถุสูงสุดแห่งสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์

๘ คณะผู้แทนไทย

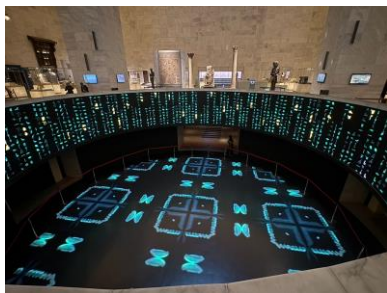
ประกอบด้วย	นางสาวชนิษฐา โชติกวนิชย์	รองอธิบดีกรมศิลปากร
	นางวีรยา จันทรี	ผู้อำนวยการสำนักช่างสิบหมู่
	นางสาววิภารัตน์ ประดิษฐอาชีวะ	ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
	นางสาวมาลีภรณ์ คุ่มเกษม	ผู้อำนวยการกลุ่มนิติการ
	นางสาวธัชรีน สุวรรณวัฒนะ	ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงาน โครงการและวิเทศสัมพันธ์
	นางสาวดวงกมล กมลานนท์	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาพิพิธภัณฑ์
	นายวุฒินันท์ จินศิริวานิชย์	มณฑนากรชำนาญการพิเศษ
	นายสรินทร์ จรัลนภา	นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

๙ สรุปสาระของกิจกรรม

วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๘ ช่วงเช้า นางสาวชนิษฐา โชติกวนิชย์ รองอธิบดีกรมศิลปากร และคณะผู้แทนกรมศิลปากร สํารวจโบราณวัตถุสำหรับการจัดนิทรรศการในประเทศไทย และหารือกับผู้บริหาร พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอารยธรรมอียิปต์ (The National Museum of Egyptian Civilization) ซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นเรื่องการยืมโบราณวัตถุว่า ฝ่ายไทยควรกำหนดหัวข้อ (Theme) ของการจัดนิทรรศการให้ชัดเจน เพื่อความสะดวกต่อการคัดเลือกโบราณวัตถุที่จะนำไปจัดแสดง และรวมถึงการเรียบเรียงข้อมูลโบราณวัตถุให้เป็นไปตามหัวข้อและไล่เรียงตามประวัติศาสตร์

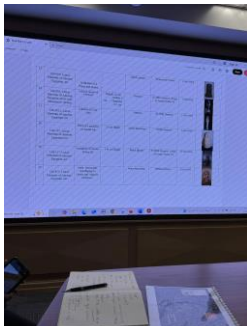
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอารยธรรมอียิปต์ เป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งที่ ๒ สร้างขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๒ เป็นอาคาร ๒ ชั้น ชั้นบน จัดแสดงตามลำดับเวลาของอารยธรรมอียิปต์ทั้งหมด ชั้นล่าง จัดแสดงมัมมี่ (Mummy) ในยุค New Kingdom ทั้งหมด ๒๒ องค์ โดยจัดแสดงแบ่งเป็นห้องๆ ของมัมมี่แต่ละองค์ บางองค์อาจจะมีโลง บางองค์มีข้าวของที่พบด้วย ทั้งนี้ การจัดแสดงห้องมัมมี่ทั้งหมด ไม่อนุญาตให้บันทึกภาพ

ช่วงบ่าย นางสาวชนิษฐา โชติกวนิชย์ รองอธิบดีกรมศิลปากร และคณะผู้แทนกรมศิลปากร เข้าพบประชุมหารือกับเลขาธิการใหญ่สภาโบราณวัตถุสูงสุดแห่งสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ พร้อมด้วย เอกอัครราชทูต ณ กรุงไคโร (นายธนวัต ศิริกุล)

สรุปสาระสำคัญของการประชุม เลขาธิการใหญ่สภาโบราณวัตถุสูงสุดแห่งสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ ขอทราบข้อมูลดังต่อไปนี้ ๑) ขนาดพื้นที่ที่จะนำโบราณวัตถุไปจัดแสดง ๒) จำนวนโบราณวัตถุที่ต้องการนำไปจัดแสดง และ ๓) ผลตอบแทนทางการเงิน โดยต้องมีการตกลงในประเด็นทั้งสามร่วมกันให้ได้ก่อน จึงจะนำไปสู่การจัดทำข้อตกลงร่วมกัน หากทางไทยมีหัวข้อแนวทางการจัดแสดง (Theme) อยู่แล้ว สามารถระบุรายการ/ชิ้นโบราณวัตถุได้เลย หรือสามารถเลือกรายการโบราณวัตถุจากบัญชีรายการโบราณวัตถุ (Catalog) ที่สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ จัดทำไว้อยู่แล้วก็ได้ ตลอดจนแจ้งให้ทราบถึงกระบวนการ ของการยืมโบราณวัตถุ ออกนอกประเทศของฝ่ายอียิปต์ จำเป็นต้องผ่านขั้นตอนซึ่งใช้เวลาค่อนข้างนาน จึงขอให้ฝ่ายไทยกำหนดช่วงเวลาของการจัดแสดงไว้คร่าวๆ เพื่อที่จะสามารถคำนวณช่วงเวลาของการดำเนินการตามขั้นตอนของฝ่ายอียิปต์ด้วย ทั้งนี้ การนำโบราณวัตถุออกนอกสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ จำเป็นต้องดำเนินการตามกฎหมาย และเป็นการทำสัญญาข้อตกลงระหว่างรัฐต่อรัฐเท่านั้น อย่างไรก็ตามประเทศไทยสามารถหาหน่วยงาน/องค์กร/ภาคเอกชน ร่วมเป็นผู้สนับสนุน (Sponsors) ได้

ฝ่ายไทย ได้จัดส่งแผนผังสถานที่จัดแสดงให้กับทางสภาโบราณวัตถุฯ ในเบื้องต้น พร้อมทั้งขอรับข้อมูลบัญชีรายการโบราณวัตถุ เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำคำขอตั้งงบประมาณ โดยผู้ประสานงานจากสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงไคโร จะประสานจัดส่งข้อมูลให้กับกรมศิลปากร ภายหลังจากที่ฝ่ายอียิปต์ได้ปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันแล้ว

ช่วงเย็น นางสาวชนิษฐา โขติกวณิชย์ รองอธิบดีกรมศิลปากร และคณะผู้แทนกรมศิลปากร เดินทางไปยังทำเนียบเอกอัครราชทูต เพื่อเข้าเยี่ยมคารวะเอกอัครราชทูต ณ กรุงไคโร (นายธนวัต ศิริกุล)

วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๘ ช่วงเช้า นางสาวชนิษฐา โขติกวณิชย์ รองอธิบดีกรมศิลปากร และคณะผู้แทนกรมศิลปากร สํารวจโบราณวัตถุสำหรับการจัดนิทรรศการในประเทศไทย และหารือกับผู้บริหารพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอียิปต์ (The Egyptian Museum in Cairo) ซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการว่า การจัดทำข้อมูลพื้นฐาน ภูมิหลังเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง หากมีการจัดนิทรรศการฝ่ายไทยควรจัดทำสื่อเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ภูมิหลังทั่วไปของอียิปต์สำหรับเป็นข้อมูลให้กับผู้ที่จะมาเข้าเยี่ยมชมด้วย นอกจากนี้ การจัดทำบรรยายเพื่อเล่าเรื่องราวของโบราณวัตถุแต่ละชิ้นก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอียิปต์ เป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งแรกของอียิปต์ สร้างขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๐๑ การจัดแสดงชั้นล่างเรียงตามลำดับเวลาอารยธรรมอียิปต์ มีโบราณวัตถุกว่า ๑๒๐,๐๐๐ ชิ้น ส่วนชั้นบนจัดแสดงเป็นห้องต่าง ๆ โดยมีไฮไลท์คือห้องจัดแสดงของฟาโรห์ตุตันคาเมน พร้อมหน้ากากทองคำ (น้ำหนัก ๑๒ กิโลกรัม) โลงชั้นในสุด เป็นทองคำแท้ (น้ำหนัก ๑๑๐ กิโลกรัม) โลงชั้นที่สอง เป็นไม้หุ้มทอง (ส่วนโลงชั้นนอกสุด จัดแสดงอยู่ที่หุบเขากษัตริย์) ซึ่งในห้องจัดแสดงฟาโรห์ตุตันคาเมน ไม่อนุญาตให้บันทึกภาพ นอกจากนี้ จะมีสิ่งของ โบราณวัตถุ ที่เกี่ยวข้องกับฟาโรห์ตุตันคาเมน จัดแสดงอยู่บริเวณด้านหน้าห้องฟาโรห์ฯ ซึ่งสามารถบันทึกภาพได้

ค่าเข้าชม

ชาวต่างชาติ ๕๕๐ ปอนด์อียิปต์ (คิดเป็นเงินไทยประมาณ ๓๗๐ บาท)

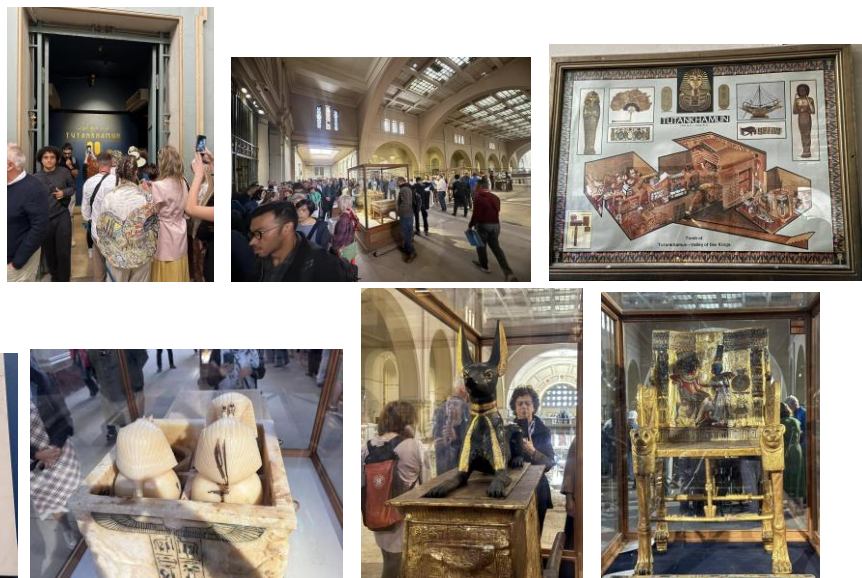
ชาวต่างชาติ (นักเรียน) ๒๗๕ ปอนด์อียิปต์ (คิดเป็นเงินไทย ๑๘๕ บาท)

ชาวอียิปต์ ๓ ปอนด์อียิปต์ (คิดเป็นเงินไทยประมาณ ๒ บาท)

นักเรียนอียิปต์ ๑ ปอนด์อียิปต์ (คิดเป็นเงินไทย ไม่ถึง ๑ บาท)

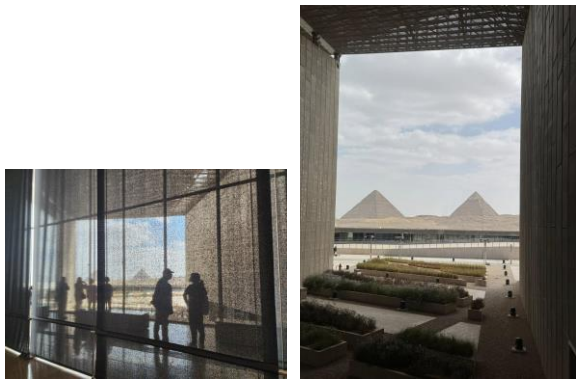

ทางเข้าห้องจัดแสดงของ
ฟาโรห์ตุตันคาเมน และการ
จัดแสดงโบราณวัตถุ
ที่เกี่ยวข้อง บริเวณ
ด้านหน้าห้องจัดแสดง

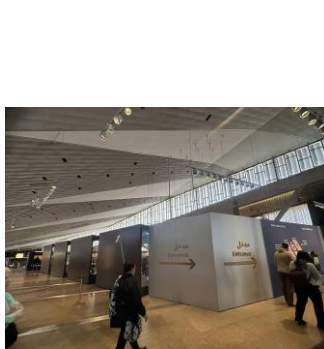

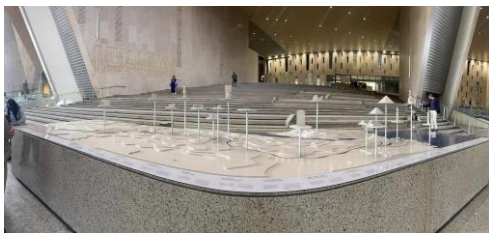
ช่วงบ่าย นางสาวชนิษฐา โชติกวนิชย์ รองอธิบดีกรมศิลปากร และคณะผู้แทนกรมศิลปากร
สำรวจโบราณวัตถุสำหรับการจัดนิทรรศการในประเทศไทย ณ พิพิธภัณฑ์แกรนด์อียิปต์ (The Grand
Egyptian Museum) ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งใหม่ล่าสุด และเป็นพิพิธภัณฑ์โบราณคดีที่มีขนาดใหญ่ที่สุด

ในโลก ตั้งอยู่บนพื้นที่ประมาณ ๔๘๐,๐๐๐ ตารางเมตร ตั้งอยู่ในเมืองกิซา ห่างจากมหาปิระมิดแห่งกิซา ประมาณ ๒ กิโลเมตร มีส่วนจัดแสดงหลัก ภายในอาคาร จำนวน ๑๒ ห้อง และส่วนจัดแสดงด้านนอกอีกเป็นจำนวนมาก รวมจำนวนโบราณวัตถุของอารยธรรมอียิปต์โบราณจัดแสดงมากถึง ๑๐๐,๐๐๐ ชิ้น รวมถึงสิ่งของที่ขุดค้นได้จากหลุมพระศพของฟาโรห์ตุตันคาเมนทั้งหมด (หน้ากากทองคำของฟาโรห์ตุตันคาเมน จะเคลื่อนย้ายจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอียิปต์ มาจัดแสดงที่พิพิธภัณฑ์แกรนด์แห่งนี้ด้วย) ซึ่งหลายชิ้นเป็นการจัดแสดงเป็นครั้งแรก พิพิธภัณฑ์แกรนด์อียิปต์ มีกำหนดเปิดให้บริการอย่างเป็นทางการในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๘

จุดไฮไลท์ ภายในอาคารพิพิธภัณฑ์ ที่สามารถมองเห็นมหาปิระมิดกิซา ได้อย่างชัดเจน

วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๘ ช่วงเช้า นางสาวนิษฐา โชติกวณิชย์ รองอธิบดีกรมศิลปากร และคณะผู้แทนกรมศิลปากร เข้าชมสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ดังนี้

๑. พีระมิดขั้นบันได (Step Pyramid at Saqqara) หรือพีระมิดโจเซอร์ เป็นโบราณสถานที่ยังคงอยู่ในสุสานของเมืองซัคกอเราะห์ ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของซากเมมฟิส โครงสร้างสี่มุมหกชั้นเป็นอาคารหินมหึมาที่เก่าแก่ที่สุดในอียิปต์ สร้างขึ้นในศตวรรษที่ ๒๗ ก่อนคริสตกาล ในช่วงราชวงศ์ที่ ๓ เพื่อฝังพระศพของฟาโรห์โจเซอร์ ซึ่งมีผู้ออกแบบพีระมิดคือ อิมโฮเทป และมีเป็นจุดศูนย์กลางของอาคารที่ฝังศพกว้างใหญ่ในลานขนาดมหึมาล้อมรอบด้วยโครงสร้างพิธีและการตกแต่ง ซึ่งในปัจจุบันนี้ การขุดค้นทางโบราณคดี ยังคงค้นพบสุสาน โบราณวัตถุ เป็นจำนวนมากในทุกวัน

๒. พิพิธภัณฑสถานรามเซสที่สองแห่งเมืองเมมฟิส (Statue of Pharaoh Ramses II in Memphis) ซึ่งเป็นเมืองหลวงเก่าแก่ของอียิปต์ พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ เดิมเป็นสวนอินทผลัม ซึ่งเป็นสถานที่ที่พบรูปแกะสลักขนาดมหึมาของฟาโรห์รามเซสที่ 2 ในลักษณะนอนคว่ำหน้าอยู่ เมื่อแรกที่ชาวบ้านมาพบคิดว่าเป็นจระเข้ แต่เมื่อหงายหน้าออกมาจึงทราบว่าป็นฟาโรห์รามเซสที่ ๒ รูปแกะสลักรามเซสที่ ๒ นี้ ถูกทิ้งเนื่องจากในช่วงที่แกะสลัก ส่วนขาได้แตกหัก จึงทิ้งไม่นำมาใช้งาน นอกจากนั้น ยังมีสฟิงค์ สลักจากหินอาลาบาสเตอร์ สูง ๘ เมตร น้ำหนักราว ๘ ตัน ถือเป็นสฟิงค์ที่สลักจากหินมีค่าอย่างหินอาลาบาสเตอร์ที่ใหญ่ที่สุด

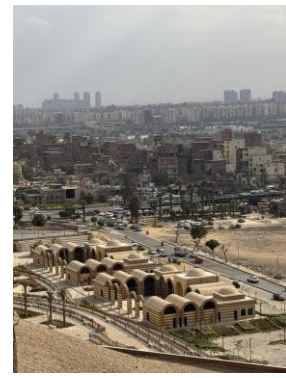

๓. กลุ่มพีระมิดแห่งกิซา หรือมหาสุสานกิซา (Great Pyramid of Giza) เป็นสถานที่บนที่ราบสูงกิซาอันเป็นที่ตั้งของมหาพีระมิดแห่งกิซาทั้งสาม ได้แก่ พีระมิดคูฟู พีระมิดคาเฟร และพีระมิดเมนคูเร ซึ่งเป็นหนึ่งในเจ็ดสิ่งมหัศจรรย์ของโลก โดยเป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่เก่าแก่ที่สุดในสมัยโบราณและเป็นเพียงสิ่งเดียวที่ยังคงมีให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังมีพีระมิดขนาดเล็ก อีกจำนวน ๖ พีระมิด มหาสฟิงซ์ และสุสานอีกหลายแห่ง รวมทั้งซากหมู่บ้านคนงาน ทั้งหมดสร้างขึ้นในสมัยราชวงศ์ที่สี่ของราชอาณาจักรเก่าของอียิปต์โบราณระหว่าง ๒,๖๐๐ ถึง ๒,๕๐๐ ปีก่อนคริสตกาล

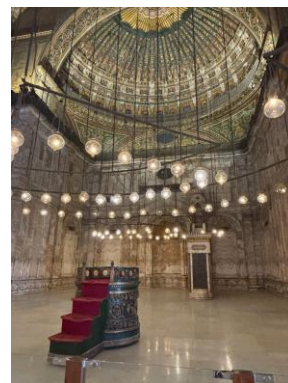
กลุ่มพีระมิดแห่งกิซา ขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกโดยองค์การยูเนสโกในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ภายใต้ชื่อ “เมมฟิสและสุสาน – กลุ่มพีระมิดตั้งแต่กิซาถึงดาห์ชูร์” ร่วมกับเมืองหลวงเก่าเมมฟิสที่อยู่ใกล้เคียงและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในบริเวณกิซา ซัคคารา และดาห์ชูร์ ที่ส่วนมากสร้างในช่วงราชวงศ์ที่สามถึงหกของยุคราชอาณาจักรเก่า

๔. ป้อมปราการไคโร หรือป้อมปราการซอลาฮุดดีน (The Citadel of Cairo) ซึ่งตั้งตามชื่อแม่ทัพซอลาฮุดดีนผู้พิชิตกรุงไคโรได้ในปี ค.ศ. 1176 ป้อมนี้ตั้งอยู่บนภูเขาขนาดใหญ่ชื่อ Mokattam ป้อมนี้สูงมาก ก่อขึ้นจากก้อนอิฐทำจากดินทราย และหินขนาดใหญ่ สร้างขึ้นเพื่อใช้ป้องกันเมืองจากการถูกรุกรานในอดีต ในป้อมมีจุดชมวิวที่สามารถมองเห็นเมืองไคโรได้ทั้งเมืองไกลสุดลูกหูลูกตา

นอกจากนี้ ยังมีมัสยิดหลังใหญ่ที่สวยงามที่สุดในป้อมคือ Mosque of Mohammed Ali เสาภายในมัสยิดมีขนาดใหญ่มาก ทำจากหินอ่อนแกะสลัก ผนังด้านในของมัสยิดมีลักษณะโค้งกว้าง เป็นโถงใหญ่ ซึ่งสามารถทำให้มีเสียงก้อง เนื่องจากเมื่อก่อนไม่มีเครื่องขยายเสียง ผนังจะช่วยสะท้อนเสียงเมื่อมีการบรรยายศาสนาหรือทำการละหมาดในมัสยิด

๑๐ ข้อเสนอแนะจากการจัดกิจกรรม

ด้วยการเดินทางครั้งนี้เป็นการปฏิบัติภารกิจเพื่อการเจรจา การคัดเลือกโบราณวัตถุ และหารือในเรื่องของการทำสัญญาข้อตกลงต่าง ๆ ซึ่งมีความจำเป็นต้องดำเนินการล่วงหน้าเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในอนาคตในการนำนิทรรศการจากสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์มาจัดแสดงในประเทศไทย ในวาระเฉลิมฉลองครบรอบ ๗๐ ปีความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ ดังนั้นทั้งสองฝ่ายจำเป็นต้องมีการวางแผนงานและหารือร่วมกันในด้านต่าง ๆ

การจัดแสดงนิทรรศการพิเศษส่งเสริมความร่วมมือด้านวัฒนธรรม ไทย – สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนไทย และนักท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงประจักษ์แล้ว นิทรรศการนี้ก็ยังเป็นหมุดหมายสำคัญที่ใช้ดึงดูดนักท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านของไทยให้เพิ่มขึ้น จากการเดินทางมาชมนิทรรศการระดับโลกในประเทศไทย ส่งผลให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในประเทศได้อีกทางหนึ่งด้วย

นางสาวธัชรีน สุวรรณวัฒนะ
ผู้สรุปผลการเดินทางไปราชการ